

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Venkovský turismus a ROP na území Olomouckého kraje

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Ondřej Konečný

Vypracovala:

Monika Démalová

Brno 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Venkovský turismus a ROP na území Olomouckého kraje vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona. Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

.....

podpis

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala mému vedoucímu Mgr. Ondřeji Konečnému za odborné vedení a za cenné připomínky, které mi pomohly ke zpracování bakalářské práce.

Abstrakt

Tato závěrečná práce se zabývá podporou venkovského turismu prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava. Teoretická část objasňuje relevantní pojmy jako je cestovní ruch, venkovský turismus a jeho formy a také poukazuje na počátky venkovské turistiky v České republice. Po vymezení teoretických pojmů následuje část, která se zabývá ukotvením regionální politiky a fungováním podpory z Evropských fondů. Praktická část obsahuje analýzu realizovaných projektů z prioritní osy 3: Cestovní ruch v rámci dotací z ROP Střední Morava. Projekty jsou zkoumány pomocí zvolených kritérií v kontextu venkovského turismu. Následuje zhodnocení podpory a závěrečná doporučení pro rozvoj venkovské turistiky.

Klíčová slova: cestovní ruch, venkovský cestovní ruch, Olomoucký kraj, ROP Střední Morava, dotace

Abstract

The main focus of this diploma thesis lies on an evaluation of the support of the rural tourism industry provided by ERDF's Regional Operational Programme Central Moravia. The theoretical part explains the concept of tourism, rural tourism, various forms of tourism and the beginnings of rural tourism in the Czech Republic. After defining important basic theoretical terms follow the explanation of regional politics and functioning of support from European funds. The applied part of the diploma thesis contains an analysis of realized projects in the priority axis 3: Tourism in the framework of grants from the ROP Central Moravia. Projects are analyzed according to selected criteria of rural tourism. The last part contains evaluation of the support and the final recommendations for the development of rural tourism.

Keywords: tourism, rural tourism, Olomouc Region, ROP Central Moravia, subsidies

Obsah

1	Úvod a cíl bakalářské práce	8
2	Teoretické ukotvení pojmů	10
2.1	Cestovní ruch	10
2.2	Venkovský cestovní ruch.....	11
2.2.1	Historie venkovské turistiky.....	13
2.2.2	Formy venkovského cestovního ruchu.....	14
3	Ukotvení podpory venkovského cestovního ruchu	17
3.1	Regionální operační program.....	18
3.1.1	ROP Střední Morava.....	19
3.2	Programové období 2014-2020	22
4	Charakteristika Olomouckého kraje	24
4.1	Potenciál Olomouckého kraje pro rozvoj venkovského cestovního ruchu	26
4.1.1	Lokalizační předpoklady	27
4.1.2	Realizační předpoklady	29
4.1.3	Rajonizace venkovského cestovního ruchu v Olomouckém kraji	30
4.1.4	Vymezení venkova v Olomouckém kraji.....	31
5	Metodika zpracování	33
6	Podpora venkovského cestovního ruchu prostřednictvím ROP Střední Morava v Olomouckém kraji	35
6.1	Celkový soubor projektů podpořených v rámci jednotlivých oblastí podpory	35
6.1.1	Typ příjemce	37
6.1.2	Počet obyvatel v místě realizace	38
6.1.3	Předmět projektu	39
6.2	Projekty podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu	40

6.2.1	Rozdělení vybraných projektů podle typu příjemce	41
6.2.2	Rozdělení vybraných projektů podle předmětu	43
6.2.3	Lokalizace jednotlivých projektů podporující venkovský turismus ve sledovaném území prostřednictvím ROP Střední Morava	45
6.3	Projekty podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu nepřímo	48
7	Závěr	50
8	Seznam použité literatury	52
8.1	Tištěné zdroje	52
8.2	Elektronické zdroje	54
A	Příloha 1 Projekty podporující rozvoj venkovské cestovního ruchu	58

1 Úvod a cíl bakalářské práce

Cestovní ruch patří celosvětově mezi nejvýznamnější hospodářská odvětví. Podílí se na rozvoji mnoha podnikatelských odvětví spjatých s cestovním ruchem i růstu zaměstnanosti. Vzhledem k jeho významnému postavení v hospodářství, hraje cestovní ruch důležitou roli v rozvoji většiny evropských regionů i krajů ČR. Nicméně s masivním rozvojem cestovního ruchu je spojena i řada negativních důsledků, a to především z důvodů přílišného zatěžování navštěvovaných území. Z toho důvodu se kladou stále větší požadavky na udržitelný cestovní ruch. Je však důležité rozlišit negativní dopady na životní prostředí jednotlivých forem cestovního ruchu. Jednou z forem, která má ohleduplný vztah k přírodě a přispívá k udržitelnému rozvoji, je venkovský cestovní ruch. Význam venkovské turistiky neustále roste a předpokládá se, že tomu bude tak i v budoucnu. Stále větší počet turistů touží po individualitě a soukromí při cestování, po odpočinku či nevšedních zážitcích, což nabízí venkovská turistika. Právě na venkovský turismus je zaměřena předkládaná práce.

V případě České republiky venkovský cestovní ruch nedosahuje tak velkého zájmu jako je tomu v ostatních zemích Evropy (Německo, Rakousko, Norsko, Švédsko), ačkoli potenciál pro jeho rozvoj má Česká republika vysoký. Jeho rozvoj může být podporován prostřednictvím různých dotačních programů Evropské unie. Jedním z programů podporujícím rozvoj cestovního ruchu, tedy i venkovského cestovního ruchu, jsou Regionální operační programy. Regionální operační programy pokrývají několik tematických oblastí s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity regionů pro investory.

Stěžejní část práce se zabývá podporou rozvoje venkovského turismu prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava na území Olomouckého kraje. Cílem je analyzovat projekty podpořené v rámci prioritní osy 3: Cestovní ruch, podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu v daném

kraji. K tomu je nutné stanovit kritéria vymežující venkovský turismus a posoudit, zda je projekty splňují a mohou tak být zařazeny do podpory venkovského turismu. Dílčími cíli práce je zhodnocení projektů, které podporují tuto formu cestovního ruchu podle struktury žadatelů, předmětu projektu a jejich lokalizace. Výsledkem práce pak bude celkové zhodnocení podpory venkovské turistiky v Olomouckém kraji.

2 Teoretické ukotvení pojmů

2.1 Cestovní ruch

Definovat pojem cestovní ruch není snadné. Jak uvádí ve své publikaci Foret a kol. (2013), mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, uspořádaná Světovou organizací cestovního ruchu (UNWTO) v Ottavě v roce 1991 přinesla jasnější vymezení a klasifikaci používaných pojmů. Za cestovní ruch se tedy považuje činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě.

Podle Ryglové a kol. (2011) je možné cestovní ruch chápat ve dvou rovinách. První rovinou je oblast spotřeby, kdy cestovní ruch slouží k uspokojování potřeb konzumentů (strana poptávky). Ve druhé rovině se jedná o oblast podnikatelských příležitostí v mnoha oborech lidské činnosti, kdy je významnou součástí ekonomiky společnosti (strana nabídky). Cestovní ruch se tedy projevuje jako mnohostranný společenský jev, který je ve světě považován za jedno z nejdynamičtějších odvětví ekonomiky. Konečný (2013) dodává, že cestovní ruch přináší finanční prostředky vydávané za nejrůznější služby přijíždějícími turisty a možná pracovní místa pro místní obyvatele. Podle Galvasové a kol. (2008) cestovní ruch pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu, podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu, tvoří příjmy státního rozpočtu a jeho rozvoj významně podporuje investiční aktivity. Galvasová a kol. (2008) dále uvádí, že cestovní ruch neovlivňuje pozitivně pouze hospodářství dané země, ale má i další přínosy v podobě zachování tradic a kultur nebo ochrany životního prostředí.

Stříbrná (2005) ve své publikaci zdůrazňuje, že aktivity cestovního ruchu se již nesoustředí pouze do přímořských, horských nebo kulturních center. V posledních letech se ověřilo, že turismus představuje silný faktor ekonomického růstu, který umožňuje přenést kapitál, příjmy a pracovní příležitosti z rozvinutých oblastí

do hospodářsky zaostalých regionů. Sílu růstového faktoru cestovního ruchu lze tedy využít i k rozvoji venkova.

Právě venkovskou turistiku lze řadit mezi formy cestovního ruchu, které mají minimální dopad na přírodní prostředí. Podle Stříbrné (2005) venkovský turismus totiž bezprostředně souvisí s ochranou přírody a přírodních zdrojů a krajinnou tvorbou. Tedy s faktory, které tvoří základ pozitivního přístupu k užívání a ochraně přírodního a životního prostředí. Dále ve své publikaci nastínila, že na venkovskou turistiku by se mělo nazírat spíše jako na potencionální nástroj ochrany přírody a krajiny a trvale udržitelného rozvoje než jako na urbanizační a rozvojový nástroj.

Trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu definuje Kolektiv autorů VŠE (2007) jako zajišťování potřeb účastníků cestovního ruchu takovým způsobem, který napomáhá rozvoji území, s přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot a vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti, aniž by ohrozil uspokojení potřeb budoucích generací. Galvasová a kol. (2008) zase považuje za udržitelný cestovní ruch, rozvoj cestovního ruchu založený na principu ekonomické prosperity, principu kulturně-sociální identity a principu ekologicky šetrného rozvoje. Tyto ideje naplňuje právě venkovský cestovní ruch.

2.2 Venkovský cestovní ruch

Konečný (2013) uvádí, že uchopení pojmu venkovského cestovního ruchu je obtížné, neboť neexistuje jednotná a ustálená definice. Tvzení, že venkovská turistika je cestovní ruch, který se odehrává na venkově, není zcela přesné. Zelenka a Pásková (2002) definují venkovský cestovní ruch jako souborné označení pro typ cestovního ruchu s vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. Podle těchto autorů je přitažlivost venkovské turistiky založena na aspektech venkovského způsobu života (krajina, pracovní aktivity, zvyky nebo folklór). Jeho rozvoj souvisí s rozvojem venkova, budováním pěších tras

a cyklotras, farem s alternativním zemědělstvím, budováním místních muzeí, skanzenů, rozvíjením tradičních řemesel, budováním a obnovou ubytovacích a stravovacích zařízení.

Stříbrná (2005) hovoří o specifických rysech, které by měla venkovská turistika splňovat:

- umístěna do venkovských oblastí,
- funkčně venkovská, budovaná na zvláštních rysech venkovského světa (malovýroba, otevřený prostor, kontakt s přírodou, tradiční zvyky),
- venkovská ve svém měřítku (malé budovy, malá sídla),
- tradiční ve svém charakteru, což znamená, že poroste pomalu a organicky ve spojení s místními rodinami, řízena na místní úrovni a rozvíjena s cílem zajistit dlouhodobý rozvoj dané oblasti,
- trvale udržitelná, což znamená, že její rozvoj by měl pomáhat udržovat zvláštní venkovský charakter dané oblasti a neměl by likvidovat místní zdroje.

Venkovský cestovní ruch lze tedy chápat jako specifickou k přírodě a komunitě ohleduplnou formu turismu ve venkovském prostoru, uvádí Konečný (2013). Proto nebývají jako součást venkovské turistiky chápána horská a přímořská centra cestovního ruchu s velkými ubytovacími kapacitami, které každoročně navštíví desetitisíce turistů, třebaže se jedná o ubytovací zařízení lokalizované ve venkovském prostoru, konstatuje ve své publikaci Lane (1994). Ubytovaní se vyznačuje omezenou kapacitou, zpravidla maximálně do 20 lůžek u individuálních objektů rekreace a do 50 lůžek u ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních, dodává Galvasová a kol. (2008).

Se stejným problémem nalezení jednoznačné a přesné definice, jako je tomu u vymezení venkovského cestovního ruchu, se potýká také vymezení venkovského prostoru. Konečný (2013) uvádí, že venkov se nejčastěji vymezuje pomocí velikostních znaků, tedy podle hustoty zalidnění. Na místní úrovni jsou označovány

za venkovské ty oblasti, jejichž hustota obyvatelstva je nižší než 150 obyvatel/km². Vzhledem ke struktuře české sídelní soustavy je možné snížit hodnotu na 100 obyvatel/km². Z hlediska počtu obyvatel je pro venkovskou obec stanoven počet obyvatel do 2000 obyvatel, jak uvádí řada autorů. Galvasová a kol. (2008) však zdůrazňuje, že pro případ rozvoje venkovské turistiky v České republice je vhodné držet se vymezení pragmatické hranice 3000 obyvatel, což má řadu opodstatnění.

Konečný (2013) popisuje, že nejčastěji je venkovský prostor vymezován konkrétně na základě:

- počtu obyvatel obce nebo hustoty osídlení, popřípadě kombinace těchto dvou ukazatelů,
- statutu dané obce,
- charakteru a hustoty zástavby a architektonického rázu obce,
- podílu přírodních ploch nebo zastavěných ploch na celkové rozloze obce,
- občanské vybavenosti, infrastruktury a dostupnosti služeb obce,
- institucionálního vybavení obce,
- dopravní dostupnosti nebo vzdálenosti od větších center,
- zaměstnanosti v primárním sektoru nebo konkrétně v zemědělství,
- vyjížděky za prací a studiem,
- intenzity bytové výstavby.

2.2.1 Historie venkovské turistiky

Počátky venkovské turistiky i agroturistiky sahají až do 19. století, kdy se u bohatších vrstev městského obyvatelstva začal projevovat zájem o rekreaci na venkově, uvádí Ryglová a kol. (2011). Vystoupil a kol. (2011) dodává, že zájem o pobyt na venkově vznikl v reakci na rodící se města a aglomerace se všemi svými negativními dopady. Vystoupil a kol. (2011) také zmiňuje, že velký rozvoj venkovského cestovního ruchu nastal až v 60. a 70. letech 20. století. Tento rozvoj

nastal v důsledku omezení pracovní doby, změn ve struktuře volného času, ale také růstu reálných příjmů obyvatel a investic do dopravní infrastruktury.

V 80. letech 20. století se mění preference obyvatel. Společnost již nechce být součástí masového cestovního ruchu, ale touží po individualitě, odlišnosti a klidu. Vystoupil a kol. (2011) dále uvádí, že společnost má k dispozici více informací o alternativních formách turismu, jež se později spojily pod označením venkovský cestovní ruch. Podle Stříbrné (2005) je důležité, že cestovní ruch se rozvíjí ve venkovské krajině všeho druhu. Z velkých a specializovaných proniká i do menších měst a vesnic, čímž se stává skutečně venkovským.

V České republice má venkovská turistika také jistou tradici. Součástí předválečného cestovního ruchu byly pobyty na venkově, především u zemědělských rodin, konstatuje Konečný (2013). V důsledku 2. světové války došlo k útlumu venkovské turistiky. Vystoupil a kol. (2011) poznamenává, že počátkem 60. let začíná být venkovský prostor intenzivněji využíván. Právě v tomto období nastává rozmach tzv. druhých domovů, tedy chataření a chalupaření. Avšak venkovský cestovní ruch v dnešním pojetí se začal vyvíjet až po roce 1990, jak nastínil Konečný (2013).

2.2.2 Formy venkovského cestovního ruchu

Jednotlivé formy venkovského turismu jsou často označovány jako šetrné formy cestovního ruchu, uvádí Kolektiv autorů VŠE (2007). Šetrné formy cestovního ruchu představují takový rozvoj cestovního ruchu, který nenarušuje životní prostředí a přispívá k trvale udržitelnému rozvoji územních celků. Autoři této publikace řadí mezi šetrné formy agroturistiku, ekoagroturistiku, ekoturistiku a cykloturistiku. Jednotlivé formy jsou charakterizovány níže.

Agroturistika

Agroturistiku lze chápat jako spojení turismu a zemědělství. Jedná se tedy o turistický produkt, který je charakteristický přímým vztahem k zemědělskému prostředí. Návštěvníkům je nabídnuta, mimo pobyt a stravu na venkovských usedlostech, také možnost zapojit se přímo do chodu farmy. Agroturistika je provozována podnikateli v zemědělství a slouží jim pouze jako dodatečný finanční zdroj. (Kolektiv autorů VŠE, 2007)

Ekoagroturistika

Ekoagroturistika se od agroturistiky liší pouze tím, že je provozována na ekologicky hospodařících farmách produkující biopotraviny, které jsou umístěny ve zdravotně příznivém prostředí. Produkty tohoto zemědělství podléhají přísné kontrole a musí splňovat všechny podmínky kladené na tento typ hospodářství. Teprve po splnění podmínek je možné používat ochrannou známku BIO. Podstatným znakem ekoagroturistiky je nejen sejetí s farmářskou rodinou, ale i účast na zemědělských pracích a konzumace produktů ekologického zemědělství. (Kolektiv autorů VŠE, 2007)

Ekoturistika

Je vymežována jako turistika zaměřená na poznávání přírody, především přírodních rezervací, národních parků, chráněných krajinných oblastí a dalších oblastí, tak aby nebyly cestovním ruchem narušovány. (Kolektiv autorů VŠE, 2007)

Cykloturistika

Jedná se o cestování a poznávání přírodních a společenských zajímavostí v určité oblasti na kole. Tato forma turistiky je podporována budováním nových cyklotras a cyklostezek. S cykloturistikou úzce souvisí i tzv. greenways, tedy komunikace určené pro cykloturistiku, pěší turistiku, turisty pohybující se na kolečkových bruslích, jízdu na koni nebo pro vozíčkáře. (Kolektiv autorů VŠE, 2007)

Řada autorů do venkovské turistiky řadí i jiné formy. Například Svobodová a kol. (2011) řadí do venkovské turistiky také vinařskou turistiku, hipoturistiku, gastroturistiku zaměřenou na místní speciality a loveckou turistiku. Galvasová a kol. (2008) do venkovské turistiky dále řadí tradiční české chataření a chalupaření. Podle Konečného (2013) též označováno jako cestovní ruch mimo veřejné formy. Jedná se o rekreaci vázanou na vlastní rekreační objekt. Právě z toho důvodu chataření a chalupaření není podporováno prostřednictvím evropských dotací. Ostatní formy venkovské turistiky jsou podpořeny regionálními operačními programy, které jsou popsány v další části bakalářské práce.

3 Ukotvení podpory venkovského cestovního ruchu

Dokument týkající se pouze podpory venkovského cestovního ruchu prostřednictvím evropských dotací, konkrétně regionálních operačních programů, neexistuje. Existuje však řada dokumentů a programů, které se podpoře venkovské turistiky věnují na úrovni cestovního ruchu jako celku. Předkládaná bakalářská práce je tedy zaměřena na podporu cestovního ruchu prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava. Jelikož regionální operační programy jsou součástí regionální politiky, následující část bude věnována právě této problematice.

Regionální politika Evropské unie se jinými slovy nazývá také politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). Goodall (1987) definuje regionální politiku jako součást státní politiky, ovlivňující rozmístění ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho částech. Zahrnuje opatření napomáhající na jedné straně růstu stupně ekonomické aktivity na území, kde je vysoká nezaměstnanost a malá naděje na ekonomický růst, a na druhé straně opatření sloužící ke kontrole ekonomických aktivit na území s nadměrným růstem. Definicí v podobném duchu ve své publikaci uvádí také Wokoun a kol. (2008), který o regionální politice hovoří jako o souboru cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. Dále uvádí, že hlavními nástroji realizace regionální politiky jsou fondy EU. Prostřednictvím zmíněných fondů jsou rozdělovány finanční prostředky určené ke snižování zaostalosti znevýhodněných regionů, včetně venkovských a zajištění vyrovnaného a udržitelného rozvoje v těchto oblastech. K naplňování cílů politiky HSS patří strukturální fondy a fond soudržnosti.

Vzhledem k tématu bakalářské práce jsou blíže přiblíženy pouze strukturální fondy. Budík (2009) uvádí, že strukturální fondy podporují investiční projekty, např. dopravní infrastrukturu, ochranu životního prostředí, podporu malého a středního podnikání, rekonstrukci kulturních památek, výsadbu zeleně apod. Do strukturálních fondů spadá Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), financující investiční projekty a Evropský sociální fond (ESF), který naopak podporuje aktivity v oblastech zaměstnanosti a lidských zdrojů, tedy neinvestiční projekty.

Česká republika si v programovém období 2007-2013 vyčlenila 26 operačních programů rozdělených mezi jednotlivé cíle politiky. Wokoun (2006) uvádí, že se jednalo konkrétně o cíl Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropské územní spolupráce. Na jednotlivé operační programy bylo vyčleněno z evropských fondů 26,7 mld. eur, tedy cca 752,7 mld. Kč. V programovém období 2014-2020 je pro Českou republiku alokováno téměř 24 mld. eur. (Ministerstvo pro místní rozvoj, [online])

3.1 Regionální operační program

Tittelbachová (2011) definuje hlavní cíl regionálních operačních programu jako urychlení rozvoje regionů České republiky, posílení kvality života obyvatel, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a atraktivity pro investice při respektování vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházejícího z využití potenciálu regionů. Pro programové období 2007-2013 bylo zpracováno sedm regionálních operačních programů pro jednotlivé regiony soudržnosti České republiky, spadající pod realizaci cíle Konvergence politiky soudržnosti EU. Řídícím orgánem odpovědným za řádnou realizaci regionálních operačních programů je Regionální rada příslušného regionu soudržnosti. Každý ROP má své specifické cíle odrážející konkrétní potřeby regionů soudržnosti. Každý region soudržnosti má jednu z prioritních os zaměřenou na podporu aktivit v oblasti cestovního ruchu.

3.1.1 ROP Střední Morava

Regionální operační program Střední Morava je určen pro region soudržnosti Střední Morava, který tvoří Olomoucký a Zlínský kraj. ROP Střední Morava se zaměřuje na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu, včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu a přípravu menších podnikatelských ploch. Dále se zaměřuje na zlepšování podmínek k životu v obcích především prostřednictvím zkvalitněním vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury a odstraňováním ekologických zátěží. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj bylo pro ROP Střední Morava vyčleněno 672,24 milionů eur. ROP Střední Morava obsahuje 4 prioritní osy, rozdělující operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím oblastí podpory, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Prioritní osy ve sledovaném programovacím období jsou následující:

Prioritní osa 1: Doprava

Prioritní osa 2: Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Prioritní osa 3: Cestovní ruch

Prioritní osa 4: Technická pomoc

Vzhledem k tématu bakalářské práce se zaměříme pouze na prioritní osu 3. Posouzeny budou také projekty podpořené v rámci prioritní osy 1, oblasti podpory 3.1 Bezmotorová doprava, protože řada autorů řadí mezi formy venkovského cestovního ruchu také cykloturistiku. (Ministerstvo pro místní rozvoj, [online]).

Prioritní osa 3: Cestovní ruch

Globálním cílem prioritní osy Cestovní ruch je zlepšení atraktivnosti regionu soudržnosti Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace. Globální cíl bude naplňován specifickými cíli. Tato osa je zaměřena na maximální využití potenciálu odvětví

cestovního ruchu ve prospěch sociálně-ekonomického rozvoje regionu. Celková alokace na prioritní osu 3 byla dle Programového dokumentu ROP SM 150 mil. eur, což je 18,5 % z Regionálního operačního programu Střední Morava. Projekty v oblasti rozvoje veřejné a podnikatelské infrastruktury cestovního ruchu jsou realizovány prostřednictvím širší škály forem podpory. Projekty v oblasti propagace a řízení cestovního ruchu pak jsou realizovány v podobě individuálních projektů a integrovaných projektů. Cílem je podpořit jak rozvoj venkovských oblastí pro turistické účely, tak i rozvoj městské, lázeňské i alternativní turistiky.

Prioritní osa 3: Cestovní ruch je tvořena 4 oblastmi podpory:

Oblast podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Oblast podpory 3.2 Veřejná infrastruktura a služby

Oblast podpory 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

Oblast podpory 3.4 Propagace a řízení (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, [online])

Oblast podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Tato oblast podpory je zaměřena na rozvoj území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb prostřednictvím zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu.

Příklady aktivit: rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu, lázeňství a výstavnictví, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch, vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek a navigačních tabulí v turistické destinaci. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, [online])

Oblast podpory 3.2 Veřejná infrastruktura a služby

Jedná se o oblast podpory, která je zaměřena na podporu aktivit na území regionu soudržnosti Střední Morava, ale mimo území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb, které budou podporovány v oblasti podpory 3.1.

Příklady aktivit: rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu, lázeňství a výstavnictví, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch, vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek a navigačních tabulí v turistické destinaci, stavební úprava kulturní památky, technické památky nebo kulturní zajímavosti. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, [online])

Oblast podpory 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

V rámci této oblasti podpory jsou podporováni podnikatelé v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Cílem je zvýšení atraktivnosti území pro rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím investic do rozvoje podnikatelských aktivit.

Příklady aktivit: modernizace, výstavba nebo rozšíření (zvýšení kapacity) ubytovacího zařízení, rozšíření stravovacích a návazných služeb, rozvoj infrastruktury pro incentivní a kongresovou turistiku a výstavnictví, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch, stavební úprava kulturní památky, technické památky nebo kulturní zajímavosti. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, [online])

Oblast 3.4 Propagace a řízení

Cílem této oblasti podpory je zvýšení návštěvnosti regionu koordinovaným rozvojem a propagací produktů cestovního ruchu.

Příklady aktivit: založení řídicí struktury krajských agentur a partnerských sdružení, komplexní a jednotný marketing turistické destinace využívající různých způsobů komunikace, vytváření regionálních a nadregionálních produktů

cestovního ruchu, zřízení jednotného informačního a rezervačního systému. (Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, [online])

3.2 Programové období 2014-2020

Ministerstvo pro místní rozvoj publikuje na webu Strukturálních fondů změny, které nastaly v programovém období 2014-2020. Především byly v rámci regionální politiky EU stanoveny pouze dva hlavní cíle – Investice pro růst a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce. Další změnou bylo rozšíření počtu zapojených fondů, které povedou k naplňování cílů Evropa 2020. Souhrnně se tyto fondy nazývají Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) a zahrnují: Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti a nově také Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. V případě České republiky došlo ke snížení počtu tematických operačních programů. Dále došlo k vytvoření jednoho Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v důsledku ukončení původních sedmi Regionálních operačních programů. Prioritou Integrovaného regionálního operačního programu je umožnění vyváženého rozvoje území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Pro Integrovaný regionální operační program je vyčleněno 4,6 miliard eur.

V rámci IROP je stanoveno 5 prioritních os:

Prioritní osa 1: Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony

Prioritní osa 2: Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů

Prioritní osa 3: Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí

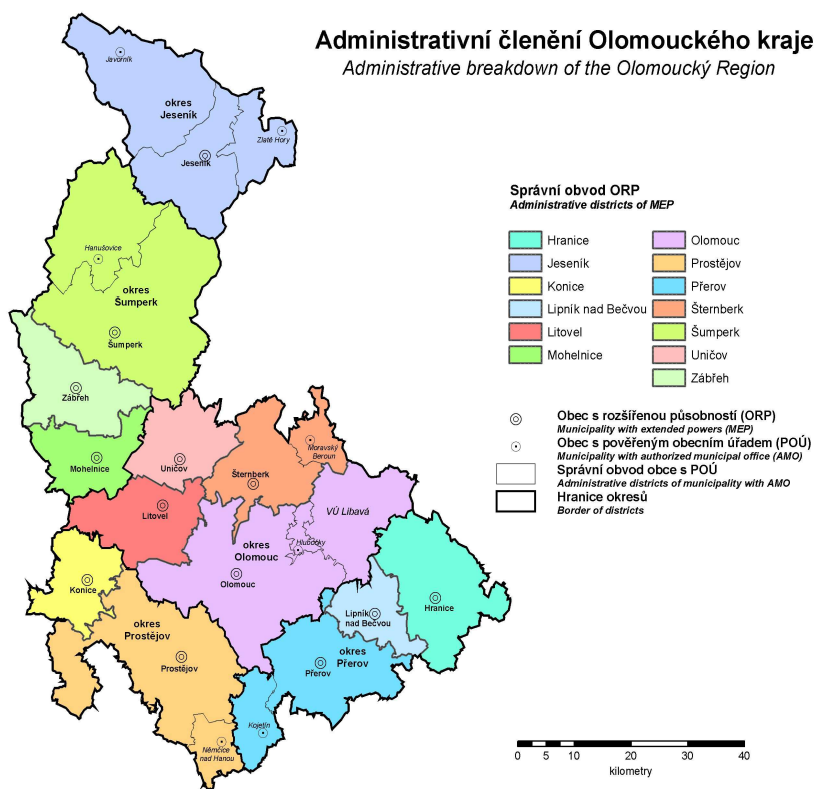
Prioritní osa 4: Komunitně vedený místní rozvoj

Prioritní osa 5: Technická pomoc (Ministerstvo pro místní rozvoj, [online])

V porovnání s předchozím programovacím obdobím došlo k významnému poklesu podporovaných aktivit v oblasti cestovního ruchu. Důvodem je, že na rozdíl od minulého období ani jedna z prioritních os není zaměřena pouze na podporu cestovního ruchu. Konkrétně k rozvoji venkovského cestovního ruchu bude docházet prostřednictvím jiných dotačních programů, například prostřednictvím Programu rozvoje venkova, na který je vyčleněno 2,3 mld. eur. (Ministerstvo pro místní rozvoj, [online])

4 Charakteristika Olomouckého kraje

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Z hlediska územně-správního tvoří spolu se Zlínským krajem oblast Střední Moravy (NUTS 2). Člení se na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Na území Olomouckého kraje bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

Obrázek 1: Administrativní členění Olomouckého kraje (zdroj: Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014 [online])

Z dostupných údajů Českého statistického úřadu vyplývá, že k 31. 12. 2014 žilo v Olomouckém kraji celkem 635 711 obyvatel. Nejlidnatějším okresem je Olomouc, naopak nejmenší počet obyvatel žije v okrese Jeseník. (Statistický bulletin Olomoucký kraj 1. až 4. čtvrtletí 2014, [online])

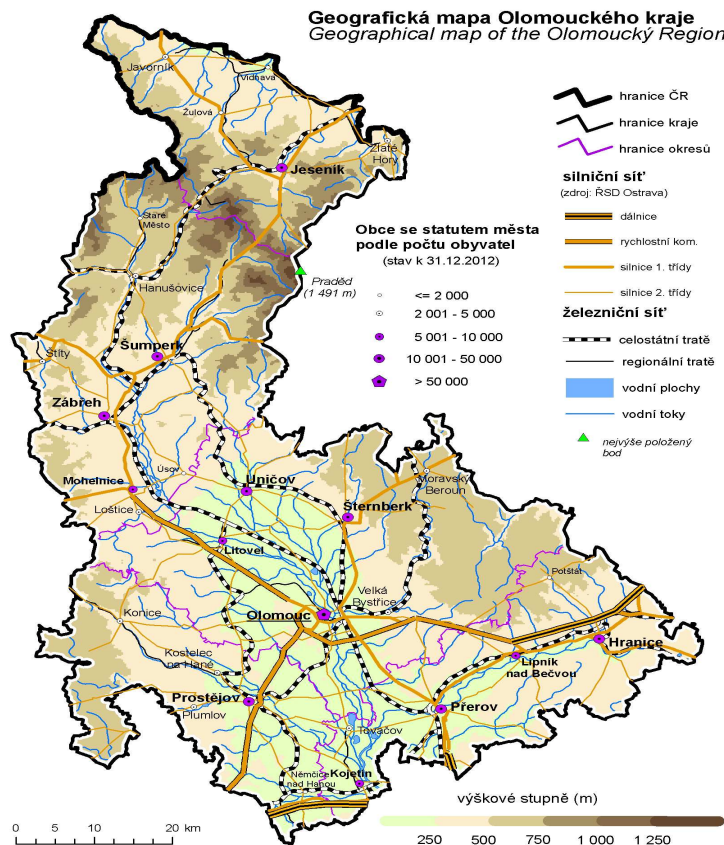
Olomoucký kraj je z ekonomického hlediska tradičně průmyslově zemědělský region. Jižní a centrální část kraje patří k oblastem s nejúrodnější půdou. Průměrné výnosy pěstovaných plodin (ječmen jarní, pšenice ozimá, řepka, technická cukrovka, atd.) dosahují v rámci celé ČR nejvyšších hodnot. V kraji však působí i řada tradičních průmyslových podniků. Na zemědělskou výrobu navazuje množství potravinářských podniků. Mezi další významné odvětví průmyslu v kraji patří textilní a oděvní průmysl, výroba strojů a zařízení, průmysl optiky a optických zařízení a mnoho dalších. (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

Okresy Olomouc, Přerov a Prostějov jsou více stabilní. Naopak okres Jeseník a severní část okresu Šumperk patří k ekonomicky slabším regionům, důvodem je jejich poloha, špatná dopravní dostupnost, ale i narušení sociálního a hospodářského života po druhé světové válce. Olomoucký kraj dlouhodobě patří mezi regiony s nejnižší úrovní HDP na jednoho obyvatele. (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

Olomoucký kraj na severu sousedí s Polskem, se kterým sdílí 104 km dlouhou státní hranici, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým. K 31. 12. 2013 celková výměra kraje dosáhla 5 266,68 km² (tj. 6,7 % z celkové rozlohy ČR). (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

Z hlediska dopravy tvoří krajské město Olomouc a Přerov významný železniční uzel. Nicméně celý kraj je protkán hustou železniční sítí. Silniční síť je hustější v jižní rovinaté části kraje. V blízkosti Olomouce se nachází letiště pro malá

dopravní letadla, které dokonce získalo statut mezinárodního letiště. (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

Obrázek 2: Geografická mapa Olomouckého kraje (zdroj: Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014 [online])

4.1 Potenciál Olomouckého kraje pro rozvoj venkovského cestovního ruchu

V této části budou specifikovány podmínky pro rozvoj cestovního ruchu z hlediska lokalizačních a realizačních předpokladů. Vystoupil a kol. (2011) uvádí, že Olomoucký kraj má velmi dobré předpoklady pro rozvoj mnoha typů cestovního ruchu. Tato skutečnost je dána především tím, že Olomoucký kraj je regionem s bohatou kulturní a folklorní tradicí, nabídkou významných památek a krajinnou

různorodostí. Předností regionu je dopravní poloha na jednom z hlavních tahů mezi severní a jižní Evropou.

4.1.1 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady vyjadřují příležitost daného území k turismu a jsou dle původu jednotlivých podmínek děleny na přírodní předpoklady (reliéf, struktura a přírodní atraktivita, vodstvo atd.) a kulturně-historické předpoklady (lidmi vytvořené atraktivita, lidové tradice, folklór a umění atd.), konstatuje Konečný (2013).

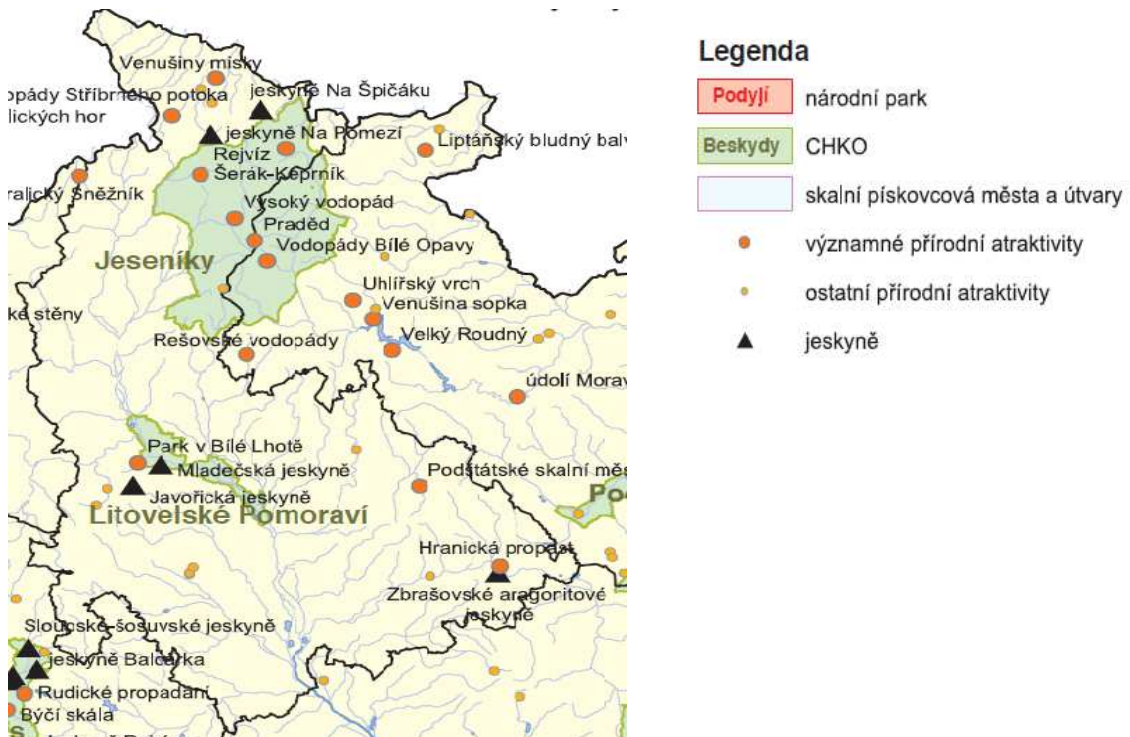
Přírodní atraktivita

Olomoucký kraj se vyznačuje krajinnou různorodostí a množstvím atraktivních přírodních lokalit. Geograficky je kraj členěn na severní hornatou část s pohořím Jeseníky a jeho nejvyšší horou Praděd (1492 m n.m.). Právě oblast Jeseníků patří celoročně k turisticky nejvyhledávanějším cílům v Olomouckém kraji. V Jeseníkách jsou rozlišovány tři hlavní části, a to Nízký Jeseník, Hrubý Jeseník a Kralický Sněžník. Turisticky atraktivní je také Chráněná krajinná oblast Jeseníky s nejrozhlednějším moravským rašeliništěm Rejvíz, s 45 metrovým vodopádem, vodní nádrží a elektrárnou Dlouhé Stráně a dalšími přírodními scenériemi.

Jižní část kraje je tvořena rovinatou Hanou. Okresem Přerov protéká řeka Morava, kde leží nejnižší bod kraje (190 m n.m.). Podél řeky Morava se nachází lužní lesy a louky, které jsou evropským unikátem. Zde byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví, která rovněž patří k turisticky atraktivním lokalitám v Olomouckém kraji. Pro rekreaci, vodní sporty a rybaření má velký význam nedávno zrekonstruovaná a napuštěná přehrada Plumlov.

Olomoucký kraj má nejvyšší počet zpřístupněných jeskyní ze všech krajů. Turisticky nejvíce navštěvované jsou rozsáhlé Javoříčské a Mladečské jeskyně na Olomoucku. Evropským unikátem jsou Zbrašovské aragonitové jeskyně na Přerovsku s gejzírovými krápníky. V blízkosti Zbrašovských jeskyní se nachází

nejhlubší propast České republiky, a to Hranická propast. (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

Obrázek 3: Přírodní atraktivity (zdroj: Vystoupil a kolektiv 2006)

Kulturně-historické předpoklady

Olomoucký kraj oplývá také řadou kulturních a historických památek. Právě tyto památky se primárně váží na krajské město Olomouc s druhou největší městskou památkovou rezervací, kde je chráněn rozsáhlý soubor historických, architektonicky a umělecky významných objektů na zachovalém půdorysu středověkého města. Na seznam kulturního dědictví UNESCO byl zapsán monumentální barokní morový sloup Nejsvětější Trojice na Horním náměstí v Olomouci. V kraji nalezneme i tradiční historické objekty (historická centra měst, hrady, zámky, technické, vojenské a církevní památky), z nichž mezi nejnavštěvovanější patří Muzeum umění v Olomouci, hrad Bouzov, papírna Velké Losiny, hrad Šternberk, zámky Velké Losiny a Jánský vrch nebo známé poutní místo s bazilikou Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku. Každoročně jsou

pořádány folklorní přehlídky a festivaly zaměřené na zachování lidových zvyků tradic v Náměšti na Hané, Prostějově, Kojetíně a dalších místech v regionu. (Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014, [online])

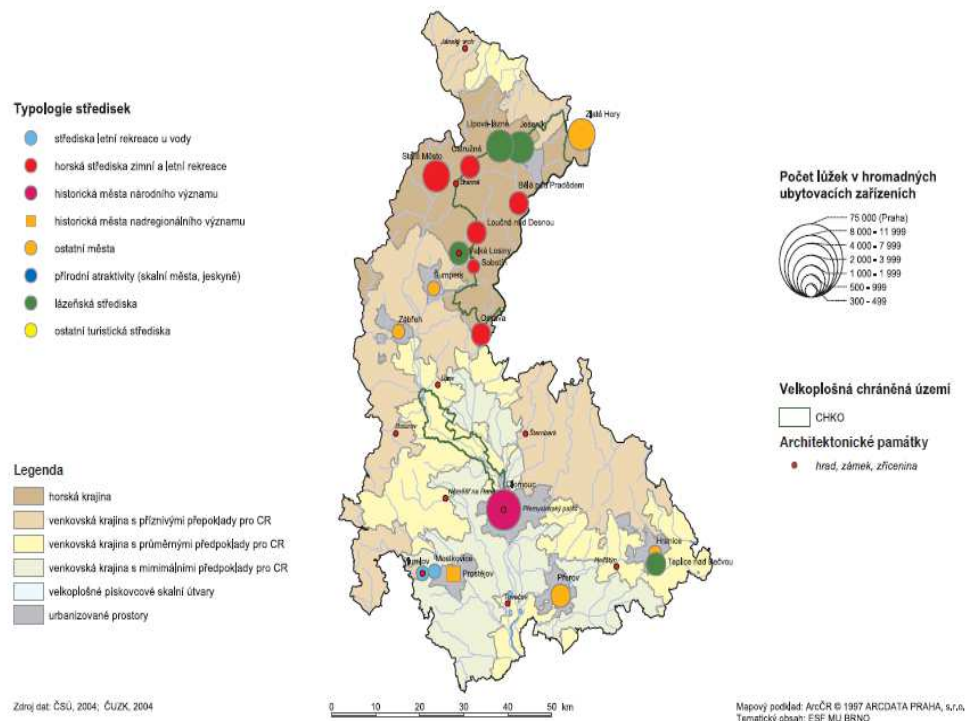
4.1.2 Realizační předpoklady

Podle Konečného (2013) realizační podmínky vyjadřují spektrum činností a služeb, jimiž je nutné existující lokalizační předpoklady doplnit, aby byly z hlediska turismu funkční. Mezi tyto předpoklady cestovního ruchu se tedy řadí dopravní infrastruktura, turistická infrastruktura (stravovací a ubytovací zařízení), zábavná a sportovní zařízení a ostatní turistické služby. Stěžejní pro předkládanou práci budou pouze stravovací, zábavná, sportovní a především ubytovací zařízení, jelikož se bezprostředně týkají rozvoje cestovního ruchu v dané oblasti.

Z informací zveřejněných na stránkách Českého statistického úřadu vyplývá, že ubytovací služby v Olomouckém kraji v roce 2014 nabízely 513 hromadných ubytovacích zařízení a patří tedy mezi kraje nejméně vybavené ubytovacími zařízeními. Největší počet hromadných ubytovacích zařízení se nachází v okresech Šumperk (163), Jeseník (150) a Olomouc (96). Mezi lokality s největší koncentrací hromadných ubytovacích zařízení patří krajské město Olomouc (45) a samozřejmě horské oblasti. Z hlediska návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení, v porovnání s ostatními kraji, patří Olomoucký kraj k nejméně navštěvovaným. I vzhledem k nižší návštěvnosti se Olomoucký kraj řadí ke krajům s nejvyšší průměrnou délkou pobytu, uvádí Vystoupil (2006). Podle ČSÚ, lze konstatovat, že kraj je navštěvován především tuzemskými turisty. Mezi nejčastější zahraniční návštěvníky kraje patří Poláci, Němci a Slováci přijíždějící především z důvodu odpočinku a poznání regionu.

4.1.3 Rajonizace venkovského cestovního ruchu v Olomouckém kraji

Vystoupil a kol.(2006) uvádí, že z hlediska funkčně-prostorového využití území pro cestovní ruch je pro Olomoucký kraj typická venkovská krajina s velmi příznivými předpoklady (zaujímá 33 % rozlohy kraje), venkovská krajina s průměrnými předpoklady pro cestovní ruch (22 %), venkovská krajina s minimálními předpoklady (19 %) a atraktivní horská krajina (19 %). Urbanizované prostory se rozléhají na 7,1 % rozlohy kraje. Touto příznivou strukturou se kraj řadí na přední místa v rámci celé ČR. Nejvýznamnější formou cestovního ruchu v regionu podle Vystoupila a kol. (2011) je horská turistika s celoročním využitím, avšak výraznější zimní sezónou. Mezi nejvyhledávanější střediska patří Ostružná (Ramzová, Petříkov), Bělá pod Pradědem (Červenohorské sedlo), Staré Město nebo Lipová-lázně. Celoroční městský cestovní ruch reprezentuje především Olomouc, které je zároveň významné centrum veletržního a kongresového cestovního ruchu. Významnou složku v kraji zastupuje také lázeňství – střediska Jeseník, Lipová-lázně, Velké Losiny a Bludov.

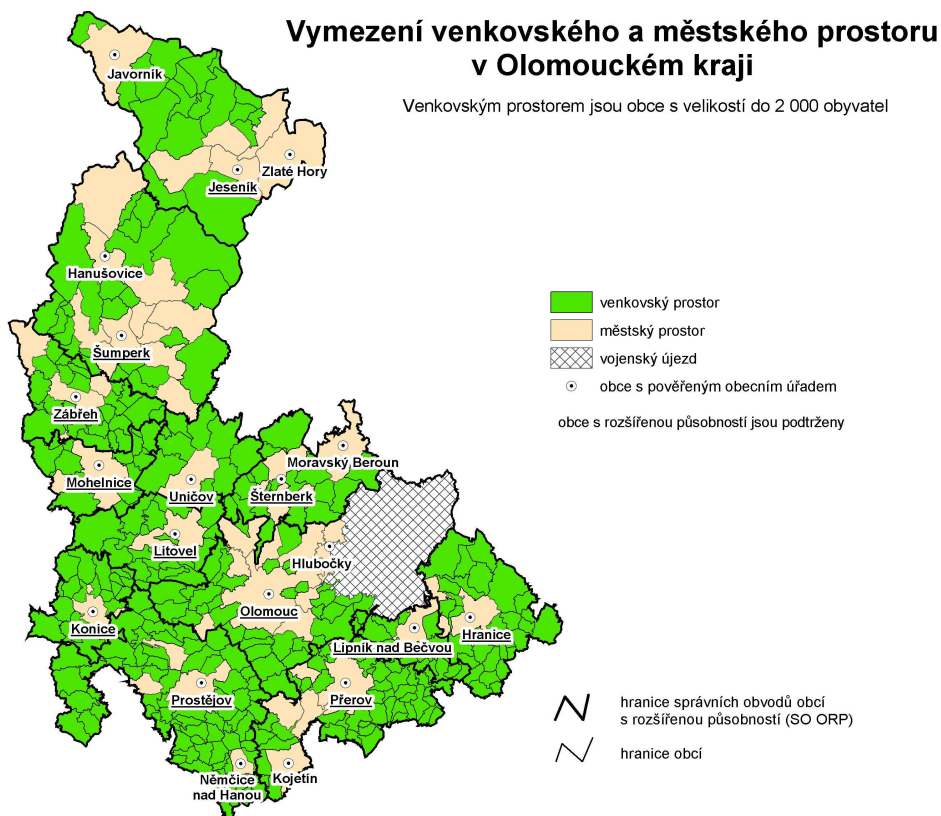

Obrázek 4: Potenciál pro rozvoj CR - Olomoucký kraj (zdroj: Vystoupil a kolektiv 2006)

Podle Vystoupila a kol. (2011) Olomoucký kraj disponuje velmi dobrými předpoklady pro turistické využití jako region s bohatou kulturní a folklorní tradicí, nabídkou významných kulturních a historických památek s krajinnou různorodostí. Poskytuje možnosti pro rozvoj mnoha různých typů cestovního ruchu, od poznávacího a rekreačního v horské oblasti Jeseníků a krasových jevů přes lázeňský, městský a církevní až po incentívni.

4.1.4 Vymezení venkova v Olomouckém kraji

Pro zhodnocení rozvoje venkovského turismu na území Olomouckého kraje je třeba uvést vymezení venkovského prostoru na sledovaném území. Pro vypracování práce je zvolena hranice 3000 obyvatel. V tomto případě je venkovský prostor tvořen 373 obcemi, což představuje 93 % z celkového počtu obcí v kraji. Městský prostor tedy tvoří zbývajících 26 obcí, tedy pouze 7 %. (ČSÚ, 2015)

Obrázek 5: Vymezení venkovského a městského prostoru v Olomouckém kraji (zdroj: ČSÚ, 2009)

Avšak podle krajské varianty vymezení venkova pro Olomoucký kraj (ČSÚ, 2009) byl venkov definován následovně: Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel bez ohledu na statut sídla. Do venkovského prostoru podle krajské varianty vymezení venkova patřilo 351 obcí. Ve venkovském prostoru se nacházelo 88 % obcí a jejich rozloha zaujímala 70 % celkové rozlohy. Městský prostor tvořilo pouze 47 obcí, což je téměř 12 % z celkového počtu obcí kraje, k 31. 12. 2008 v nich žilo 66 % obyvatel kraje a zaujímaly 30 % z celkové rozlohy kraje. Venkovský prostor zaujímá největší rozlohu v okrese Olomouc (1187 km²) a nejmenší venkovské obce okresu Jeseník (415 km²). Přitom v okrese Jeseník je velikost venkovského a městského prostoru nejvíce vyvážená. (ČSÚ, 2009)

5 Metodika zpracování

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat a následně zhodnotit podporu rozvoje venkovského cestovního ruchu prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava na území Olomouckého kraje. Aby bylo možné zhodnotit podporu, je nutné nejprve provést ukotvení jednotlivých pojmů týkajících se venkovského turismu (definice, formy) a vymezení venkova v odborné literatuře.

Druhá část rešerše se týká ukotvení podpory venkovské turistiky prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava. Stručně zachycuje pojem regionální politika, její fungování a definuje prioritní oblasti zájmu Střední Morava a zakotvení podpory cestovního ruchu. Pro tuhle část jsou využita data dostupná na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj a Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava.

Poslední část teoretické rešerše se zabývá vymezením území Olomouckého kraje. Tato data jsou čerpána především ze Statistické ročenky Olomouckého kraje 2014. Stěžejní pro vypracování práce je zhodnocení potenciálu pro realizaci cestovního ruchu zvoleného území, a to z hlediska lokalizačních a realizačních předpokladů. Tady jsou data čerpána z Atlasu cestovního ruchu České republiky (Vystoupil a kol., 2006) a Statistické ročenky Olomouckého kraje 2014. Součástí kapitoly je také rajonizaci venkovského cestovního ruchu v České republice, kde je čerpáno Geografie cestovního ruchu České republiky (Vystoupil a kol., 2011). Závěr kapitoly přibližuje vymezení venkovského prostoru v kraji za využití dat dostupných na stránkách ČSÚ.

Praktická část se zabývá konkrétními projekty podpořenými v rámci prioritní osy 3: Cestovní ruch. Pro analýzu projektů je využita oblast podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu, oblast podpory 3.2 Veřejná infrastruktura a služby, oblast podpory 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby, ale i oblast podpory 3.4 Propagace a řízení. Informace o jednotlivých projektech realizovaných za podpory ROP Střední Morava lze získat na webových stránkách Regionální rady regionu soudržnosti

Střední Morava. Zde lze vyfiltrovat jednotlivé projekty podle prioritní osy, oblasti podpory, kraje, výše dotace, názvu projektu, názvu příjemce, nebo zda se jedná o projekt probíhající či již ukončený. Tímto způsobem jsou filtrovány projekty relevantní pro předkládanou práci. Kapitola 6.1 se zabývá všemi podpořenými projekty v rámci zmíněné prioritní osy. Projekty jsou analyzovány a rozděleny podle oblasti podpory, typu příjemce, počtu obyvatel v místě realizace a předmětu projektu. Pro lepší přehlednost jsou data znázorněna pomocí grafů. Všechny zkoumané projekty (136) však spadají do podpory cestovního ruchu jako celku.

Stěžejní kritéria, podle kterých je možné vytřídit projekty podporující venkovský turismus, jsou následující:

1. Projekt je realizován ve venkovské oblasti (na základě provedené rešerše jsou venkovské oblasti vymezeny hranicí 3000 obyvatel).
2. Projekt naplňuje ideje venkovského turismu (ohleduplný vztah k přírodě, trvale udržitelná turistika, decentralizované ubytování s omezenou ubytovací kapacitou).

Pro hlubší analýzu vytříděných projektů podporující venkovskou turistiku jsou zvolena tato kritéria, která odkazují na bakalářskou práci Drápalové (2014):

1. Projekt přispívá k rozvoji infrastruktury venkovské turistiky (ubytování, zázemí pro volnočasové aktivity).
2. Projekt přispívá k rozšíření doprovodných služeb venkovské turistiky (volnočasové aktivity).
3. Projekt má souvislost s historií nebo tradicí v dané oblasti.
4. Projekt má souvislost s ekologií.

Podle zvolených kritérií jsou projekty detailně prozkoumány, následně pak vyfiltrovány a zhodnoceny projekty týkající se podpory venkovského cestovního ruchu podložené zpracovanými informacemi uvedenými na webových stránkách Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava.

6 Podpora venkovského cestovního ruchu prostřednictvím ROP Střední Morava v Olomouckém kraji

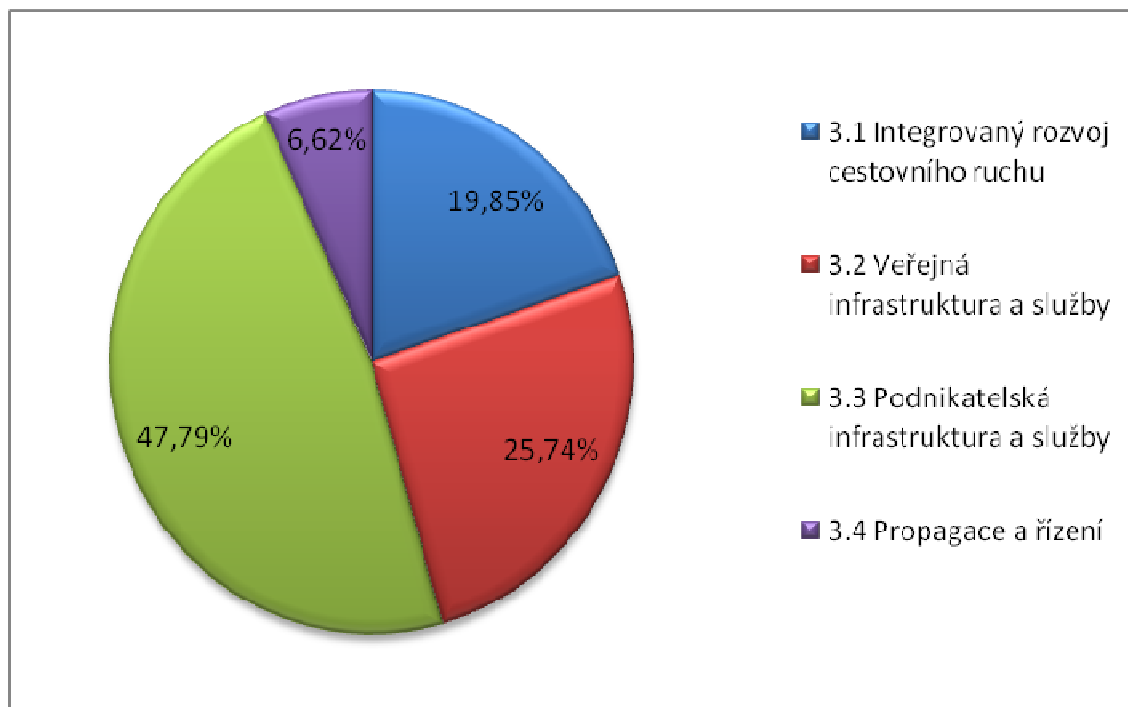
Praktická část se zaměřuje na projekty podpořené v rámci prioritní osy 3: Cestovní ruch. Tuto prioritní osu dále tvoří čtyři oblasti podpory, které jsou popsány již v teoretické části práce. Pro zhodnocení podpory rozvoje cestovního ruchu jsou využity všechny čtyři oblasti podpory. Ačkoli oblast podpory 3.4 Propagace a řízení je zaměřena na rozvoj kraje nebo určitého regionu kraje jako celku, ovlivňuje nepřímo i venkovský cestovní ruch.

Jak již bylo zmíněno, řada autorů řadí mezi formy venkovského turismu také cykloturistiku, která je podporována v rámci prioritní osy 1, oblasti podpory 1.3. V případě Olomouckého kraje se však jedná pouze o cyklostezky, které mají zajistit bezpečnou segregaci cyklistů od automobilové dopravy mezi obcemi. Nejedná se tedy o projekty zaměřené na podporu cykloturistiky, a proto nejsou v práci využity.

6.1 Celkový soubor projektů podpořených v rámci jednotlivých oblastí podpory

Tato část práce se zabývá všemi projekty podpořenými v rámci prioritní osy 3: Cestovní ruch. Nejprve jsou zhodnoceny projekty z hlediska oblastí podpory. Na níže uvedeném grafu lze sledovat, že největší počet projektů (65) byl podpořen prostřednictvím oblasti podpory 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby. Prostřednictvím této oblasti podpory směřovaly finanční prostředky především do rozvoje vybavenosti v oblasti sportu a rekreace, včetně lázeňských zařízení, stavební úpravy kulturních a technických památek, budování či rekonstrukce

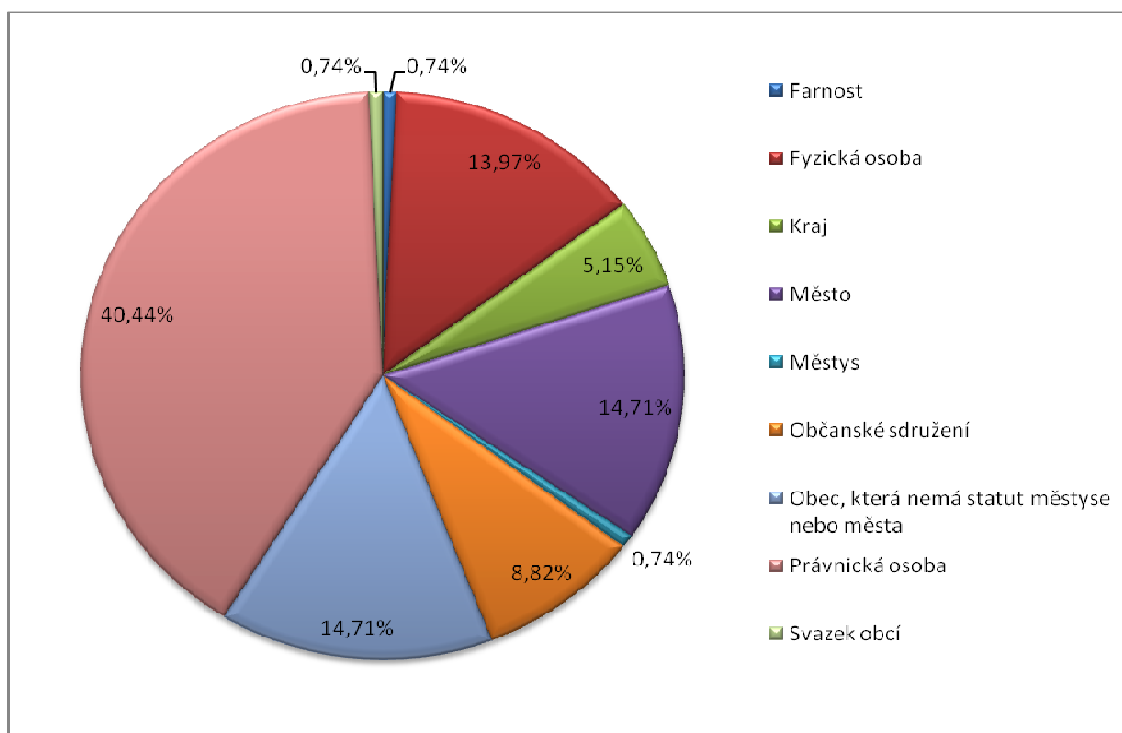
ubytovacích zařízení. Téměř o polovinu projektů méně bylo podpořeno prostřednictvím oblasti podpory 3.2 Veřejná infrastruktura a služby. V tomto případě finanční prostředky směřovaly hlavně do rekonstrukce kulturních památek, otevření, případně renovace muzeí a galerií. Projektů podpořených v rámci oblasti podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu bylo celkem 27. Nejmenší počet projektů byl financován prostřednictvím oblasti podpory 3.4 Propagace a řízení, konkrétně šlo o devět projektů. Jedná se však o marketingové aktivity zaměřené na větší území, které taktéž mohou přispět k rozvoji venkovského turismu.

Obrázek 6: Oblast podpory (zdroj: vlastní zpracování)

6.1.1 Typ příjemce

Následující graf znázorňuje, jaký typ příjemce finančních prostředků poskytnutých prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava se vyskytoval nejčastěji na území sledovaného kraje. Z grafu je patrné, že mezi příjemci podpory se nejčastěji objevovaly právnické osoby, které nejčastěji realizovaly projekty týkající se rekonstrukce nebo výstavby ubytovacích zařízení. Dalším typem příjemce, který ve vysoké míře přijímaly dotace z Evropské unie, byla města a obce, které nemají status městyse nebo města. V nižším procentuálním zastoupení šlo o fyzické osoby a občanská sdružení. Pouze v jednom případě se v celkovém souboru projektů mezi příjemci podpory vyskytl městys, svazek obcí a farnost.

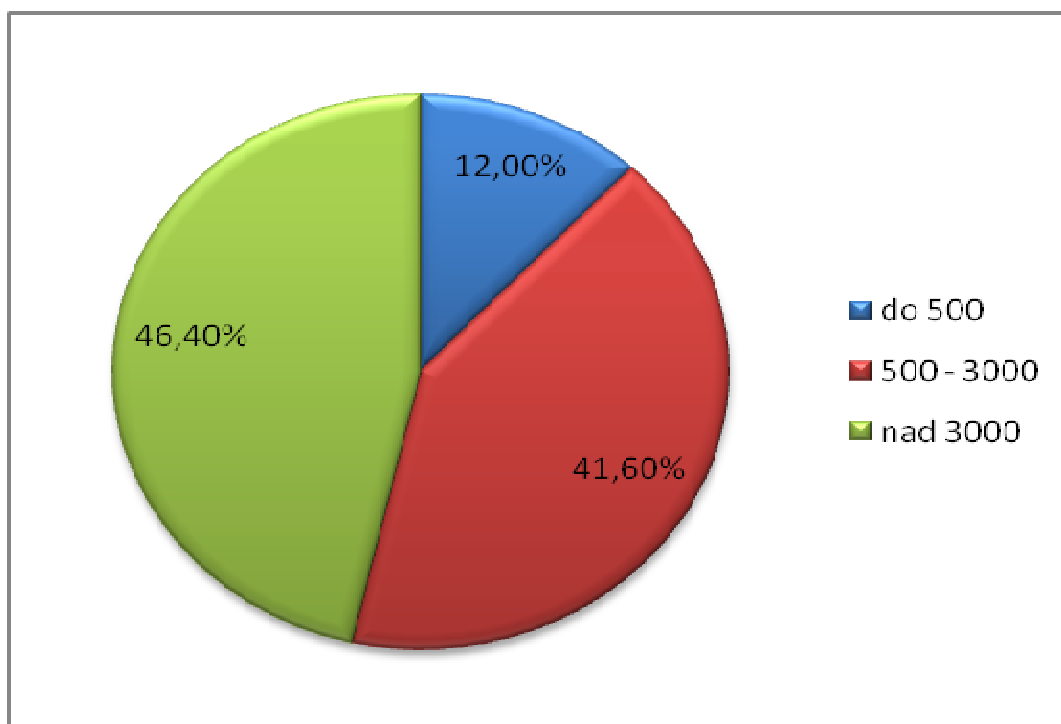

Obrázek 7: Typ příjemce (zdroj: vlastní zpracování)

6.1.2 Počet obyvatel v místě realizace

V této části jsou projekty analyzovány podle počtu obyvatel v místě realizace. Jak již bylo řečeno v části literární rešerše, vymezení venkovské oblasti je velmi obtížné. S odkazem na publikaci Galvasové a kol. (2008) je stanovena hranice 3000 obyvatel, což má řadu opodstatnění.

Při analýze projektů podle počtů obyvatel byly vyřazeny projekty zaměřené na podporu cestovního ruchu v rámci celého kraje či určitého regionu. Po vyhodnocení dat tedy došlo ke zjištění, že téměř 54 % projektů bylo realizováno v obcích do 3000 obyvatel, z toho 12 % obcí mělo dokonce méně než 500 obyvatel. Nicméně pouze o 8 % méně projektů (46 %) bylo realizováno ve městech, tedy v obcích nad 3000 obyvatel. Z čehož plyne, že větší množství projektů v Olomouckém kraji splňuje podmínku realizace ve venkovské oblasti.

Obrázek 8: Počet obyvatel v místě realizace projektu (zdroj: vlastní zpracování)

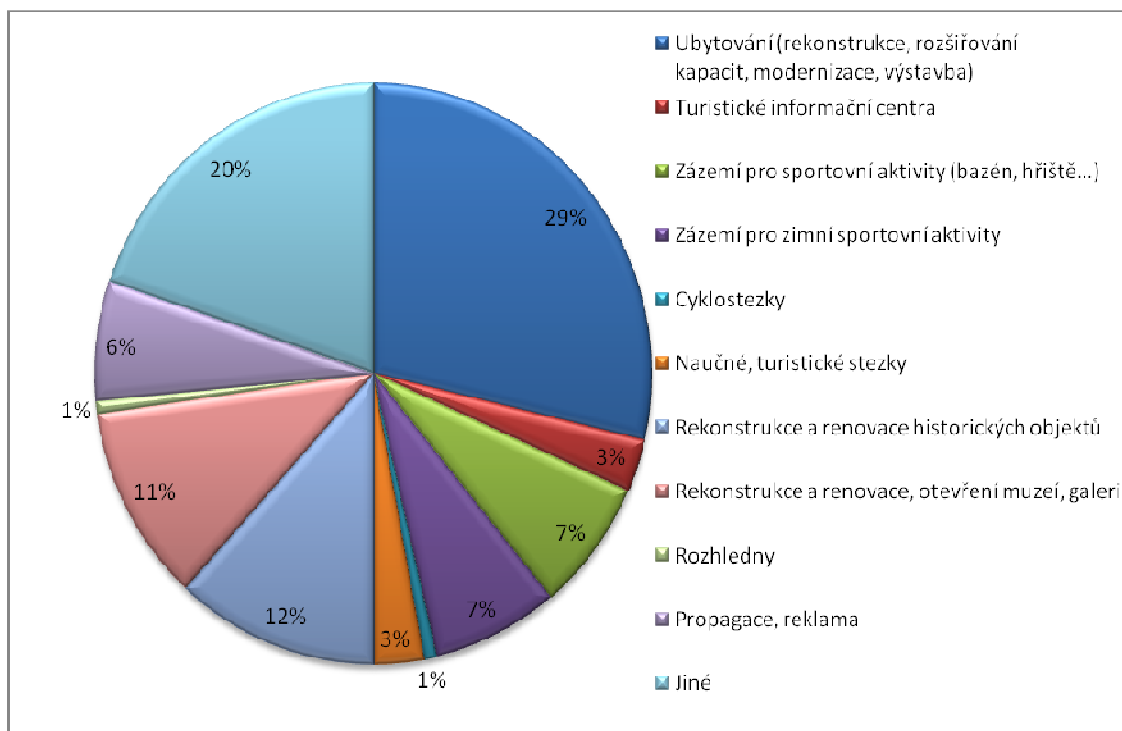
6.1.3 Předmět projektu

Pro lepší přehled, do jakých oblastí směřovala podpora, byly stanoveny kategorie, které jsou uvedeny níže. Do kategorie „Jiné“ byly zařazeny takové projekty, které svým předmětem nesplňovaly podmínky ostatních kategorií.

1. Ubytování (rekonstrukce, rozšiřování kapacit, modernizace, výstavba)
2. Turistická informační centra
3. Zázemí pro sportovní aktivity (bazén, hřiště....)
4. Zázemí pro zimní sportovní aktivity
5. Cyklostezky
6. Naučné, turistické stezky
7. Rekonstrukce a renovace historických objektů
8. Rekonstrukce a renovace, otevření muzeí, galerií
9. Rozhledny
10. Propagace, reklama
11. Jiné

Po vyhodnocení všech projektů lze z následujícího grafu vyčíst, že největší procentuální zastoupení má oblast ubytovacích služeb (rekonstrukce, rozšiřování kapacit, modernizace, výstavba). V oblasti ubytovacích služeb bylo podpořeno celkem 40 projektů, tedy 29 %. Avšak pouze 5 projektů se týkalo podpory ubytovacích zařízení umístěných do venkovských oblastí a počtem lůžek splňovaly ideji venkovského cestovního ruchu. Jak již bylo uvedeno, jedná se o ubytovací zařízení, které nepřekročí kapacitu 20 lůžek u individuálních objektů rekreace a 50 lůžek u rekreačních objektů. Ostatní ubytovací zařízení jsou koncentrována do měst, disponují velkým množstvím lůžek či jiným způsobem podporují masovou formu turismus (především projekty realizované v lázeňských nebo horských oblastech). Byla tedy vyloučena i ubytovací zařízení umístěna sice ve venkovských oblastech, ale počtem lůžek nesplňovaly ideje venkovského cestovního ruchu.

Naopak nejméně projektů spadá do kategorií týkajících se cyklostezek nebo rozhleden. V obou případech se jednalo pouze o jeden projekt splňující podmínku realizace ve venkovské oblasti.

Obrázek 9: Předmět projektu (vlastní zpracování)

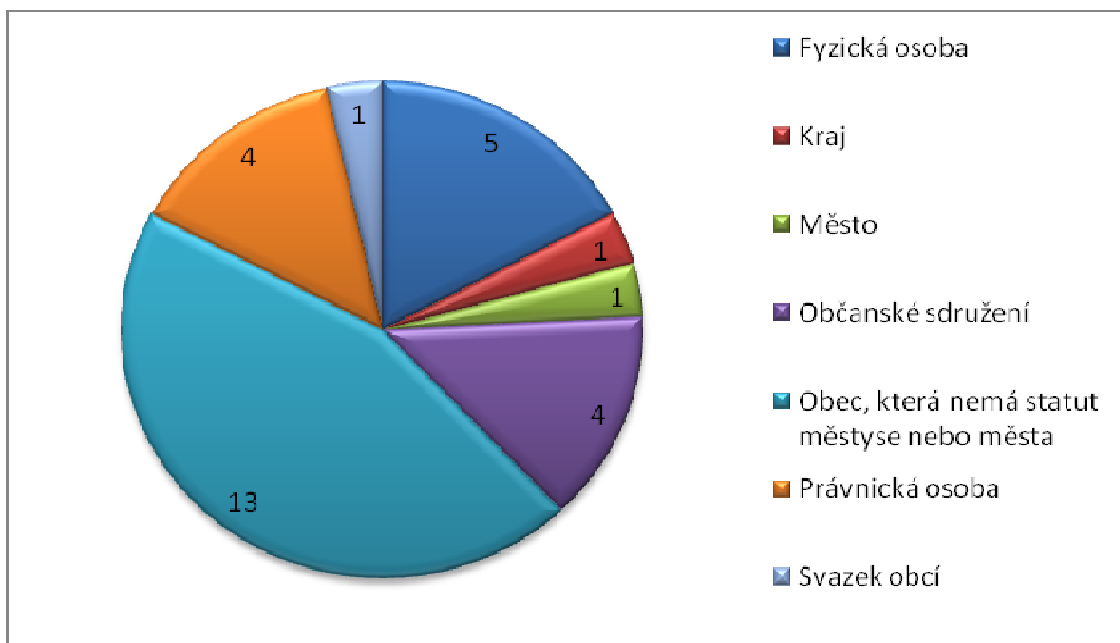
6.2 Projekty podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu

Pro posuzování podpory rozvoje venkovské turistiky bylo nutno navrhnout kritéria, která jsou uvedena v metodice práce. Zvolená kritéria umožnila vytrídění projektů týkajících se venkovského turismu, jelikož všech 136 projektů bylo zahrnuto do podpory cestovního ruchu jako celku. Po detailním prozkoumání všech 136 projektů bylo podle určených kritérií vyfiltrováno 29 projektů (21 %) podporující venkovský cestovní ruch, které jsou uvedeny v příloze. Projekty musely především splňovat podmínku realizace ve venkovské oblasti. Dále pak byly posouzeny z hlediska naplňování idejí venkovského turismu.

6.2.1 Rozdělení vybraných projektů podle typu příjemce

Níže uvedený graf znázorňuje rozdělení projektů z pohledu příjemce dotace. Nejčastějšími příjemci podpory byly obce do 3000 obyvatel, z čehož vyplývá, že si obce uvědomují a zajímají se o možnosti podpory jejich rozvoje prostřednictvím dotací z Evropské unie, konkrétně finančních prostředků plynoucích z Regionálního operačního programu Střední Morava. Velmi často se mezi příjemci objevovaly také právnické a fyzické osoby. Naopak nejméně žádaly o finanční podporu kraje, města a svazky obcí.

Obrázek 10: Typ příjemce (vlastní zpracování)

Obec, která nemá statut městyse nebo města, se vyskytla jako příjemce dotací celkem ve třinácti projektech. Ve třech případech se jednalo o rekonstrukci či renovaci muzeí nebo galerií. Podpořenými projekty spadajícími do této kategorie byla rekonstrukce interiéru galerie U Kalicha v Drahanovicích nebo vybudování Regionálního muzea Prosenice v prostorách nevyužité chátrající budovy. Významným projektem bylo vybudování muzea Bedřicha Smetany v Týně

nad Bečvou, kde skladatel působil, zemřela jeho dcera, získal inspiraci k napsání opery. Muzeum vzniklo rekonstrukcí domu, ve kterém B. Smetana pobýval.

Do kategorie rekonstrukce a renovace historických objektů lze zařadit dva projekty. Jeden z nich se týká obnovy hasičské zbrojnice v Rokytnici a její navrácení do původní podoby. Díky projektu vznikl prostor pro uložení cenných hasičských exponátů z doby Rakouska-Uherska a také místo pro pořádání akcí zaměřených na prezentaci historických a kulturních poznatků z regionu. Druhým projektem byla rekonstrukce historické budovy Tančírny v Račím údolí. Záměr projektu spočíval ve vybudování zázemí pro turisty a cykloturisty a přiblížení historie a současnosti Rychlebských hor a samotné Tančírny interaktivní formou.

Další tři projekty spadaly do kategorie naučné, turistické stezky. Přesněji se jednalo o vybudování naučné stezky ve Velkých Losinách, naučné stezky kolem České vsi a naučné stezky Bouzov – Javoříčko. Všechny tři vybudované naučné stezky mají za cíl zvýšení atraktivnosti dané lokality.

Jeden z projektů podporoval také rozvoj cyklostezky, konkrétně vybudování sítě lesních stezek pro terénní cyklistiku (singletrailů), tedy přírodě blízkých stezek budovaných pro horská kola, v lokalitě zalesněného vrchu Toč v obci Lipová-lázně.

I Olomoucký kraj podlehl fenoménu výstavby nových rozhleden v České republice. Konkrétně se jednalo o vybudování rozhledny v obci Přáslavice, což přispělo k nalákání nových návštěvníků do obce i celého mikroregionu. Příjemcem finančních prostředků byla i v tomto případě obce.

Právnícká osoba se v roli příjemce objevila ve čtyřech případech, z nichž se dva projekty týkaly ubytování (rekonstrukce, rozšiřování kapacit, modernizace a výstavby). Regionální operační program Střední Morava také dotoval projekt rekonstrukci kulturní nemovité památky, Život na fojtství – dobová expozice. V rámci projektu došlo k rekonstrukci chátrajícího objektu a jeho zpřístupnění veřejnosti jako lokálního dobového muzea fojtství z 16. století, soudnictví a historie obce Branná. Poslední z projektů, v němž byla právnícká osoba

příjemcem, měl za cíl vybudování příjezdové komunikace a parkoviště, spadá tedy do kategorie ostatní.

Fyzické osoby nejčastěji žádaly o dotace na podporu infrastruktury na venkově prostřednictvím ubytovacích služeb. Ve dvou případech šlo o rekonstrukci ubytovacích zařízení v horských střediscích a v jednom případě o vybudování rekreačního střediska v Javoříčku, nedaleko atraktivní lokality Javoříčských jeskyní.

6.2.2 Rozdělení vybraných projektů podle předmětu

Celková částka dotací EU určená na podporu venkovské turistiky ve sledovaném regionu činila cca 233 mil. Kč. Jak je z níže uvedené tabulky patrné, tak největší část finančních prostředků směřovala do oblasti zázemí pro sportovní aktivity – 32 %. V oblasti zázemí pro sportovní aktivity bylo podpořeno celkem pět projektů v celkové výši téměř 75 mil. Kč. Tato vysoká částka je zapříčiněna tím, že ve většině případů šlo o zcela nově vybudované sportovní areály. Mezi příjemci se objevila občanská sdružení, obce a fyzická osoba. Projekty byly vybudovány pro místní občany, ale i návštěvníky obcí. Cílem zmíněných projektů bylo tedy především zvýšení návštěvnosti a rozšíření volnočasových aktivit v obci i v regionu.

Druhou nejvíce dotovanou oblastí v rámci venkovského cestovního ruchu byla rekonstrukce a renovace historických objektů. V rámci této kategorie došlo k podpoře celkem pěti projektů ve výši téměř 59 mil. Kč. Podpořené projekty měly za cíl přilákat více turistů do obcí, v nichž byly tyto projekty realizovány.

V oblasti ubytování bylo využito pouze 15 % z celkové částky. Přitom ve třech případech se jednalo o zcela nově vybudované ubytovací zařízení, pouze dva projekty se týkaly modernizace stávajících zařízení. Nižší počet projektů v kategorii ubytování lze považovat za poněkud negativní skutečnost, protože

právě ubytovací infrastruktura je jedním ze základních požadavků pro rozvoj venkovského cestovního ruchu.

Nezanedbatelné procento z celkových dotací (14 %) směřovalo také do oblasti rekonstrukce nebo renovace a otevření muzeí a galerií. Konkrétně se jednalo o rekonstrukci Galerie u Kalicha v Drahanovicích a dále pak o otevření čtyř muzeí. Podpořené projekty se týkaly především vybudování objektů, které prezentují historii a kulturu v dané lokalitě. Většina projektů byla situována v obcích turisty méně vyhledávaných, jejich realizací tak došlo ke zvýšení jejich návštěvnosti.

Zbylé kategorie obsahují již malé množství projektů. Cílem tří projektů bylo vybudování naučných turistických stezek, čímž došlo k rozvoji pěší turistiky ve venkovských oblastech. Vytvoření těchto naučných stezek zvýrazňuje také atraktivitu v dané lokalitě. Dále pak došlo k vytvoření cyklostezky v lokalitě zalesněného vrchu Toč v obci Lipová-lázně, která podporuje rozvoj aktivní formy cestovního ruchu, konkrétně terénní cyklistiky. Prostřednictvím ROP Střední Morava vznikla také rozhledna v obci Přáslavice, doplňující turistickou nabídku mikroregionu Bystřička.

Poslední čtyři projekty spadají do kategorie „Jiné“ a celková výše dotace na jejich uskutečnění byla téměř 13 milionů Kč. V rámci dvou projektů bylo vybudováno parkoviště a jiná návazná infrastruktura v prostorách ubytovacích zařízení. V této kategorii byla nejvyšší částka alokována do projektu s názvem Údolím Stříbrného potoka v obci Skorošice, který se týká podpory venkovského a kulturně-poznávacího cestovního ruchu prostřednictvím vybudování galerie s prezentací mikroregionu Žulovska. Za zmínku však stojí i projekt „Jedte s dětmi na piknik“, který na území České republiky nemá obdoby. Předmětem projektu byla realizace sedmi tematických odpočívadel na turistických a cyklistických trasách v následujících obcích: Česká Ves, Lipová-lázně, Jeseník (2 místa), Bělá pod Pradědem (2 místa), Ostružná. Každé odpočívadlo je vždy architektonicky uzpůsobeno konkrétní lokalitě a jinak tematicky zaměřeno (např. zvířata Jeseníků,

rostliny v Jeseníkách, lesní plody Jeseníků, ochrana životního prostředí, CHKO Jeseníky, turistické atraktivity, apod.).

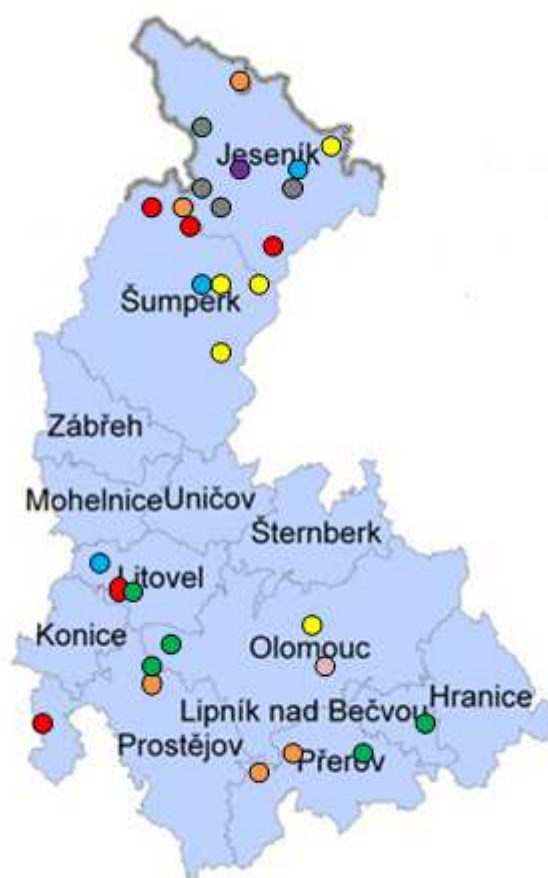
Tabulka 1: Částka alokovaná do jednotlivých záměrů (zdroj: Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava [online], vlastní zpracování)

Předmět projektu	Dotace	%	Počet projektů
Ubytování	35 mil. Kč	15	5
Zázemí pro sportovní aktivity	75 mil. Kč	32	5
Cyklostezky	3 mil. Kč	1	1
Naučné, turistické stezky	11 mil. Kč	5	3
Rekonstrukce historických objektů	59 mil. Kč	25	5
Rekonstrukce a otevření muzeí, galerií	32 mil. Kč	14	5
Rozhledny	5 mil. Kč	2	1
Jiné	13 mil. Kč	6	4

6.2.3 Lokalizace jednotlivých projektů podporující venkovský turismus ve sledovaném území prostřednictvím ROP Střední Morava

Níže uvedená mapa zobrazuje rozmístění všech 29 projektů podporujících venkovský cestovní ruch v rámci Olomouckého kraje. Uvedena je i tabulka, ve které jsou barevně rozlišeny jednotlivé kategorie pro lepší orientaci. Olomoucký kraj je tvořen pěti okresy a celkem třinácti správními obvody obcí s rozšířenou působností. Z mapy je patrné, že v obcích s rozšířenou působností Zábřeh, Konice, Mohelnice, Šternberk, Uničov a Hranice nedošlo k realizaci žádného projektu, který by naplňoval ideje venkovského turismu. Ve zmíněných ORP byly realizovány pouze projekty zaměřené na masovou formu turismu.

Ubytování	■
Zázemí pro sportovní aktivity	■
Cyklostezky	■
Naučné turistické stezky	■
Rekonstrukce historických objektů	■
Rekonstrukce a otevření muzeí a galerií	■
Rozhledny	■
Jiné	■

Obrázek 11: Lokalizace projektů (zdroj: Regionální informační servis [online], vlastní zpracování)

Největší počet projektů (celkem devět) byl realizován v ORP Jeseník. Důvodem je především atraktivnost území a návštěvnost lokality z hlediska cestovního ruchu. Z mapy je zřetelné, že nejvíce projektů spadalo do kategorie „Jiné“, z nichž dva projekty se zaměřovaly na zvýšení komfortu návštěvníků ubytovacích zařízení.

Konkrétně šlo o vybudování příjezdové komunikace, parkoviště a venkovního posezení s dětským hřištěm. Vhodné je také zmínit projekt Údolím Stříbrného potoka v obci Skorošice. Projekt byl zaměřen na podporu kulturně-poznávací formy cestovního ruchu a venkovské turistiky, konkrétně pěší turistiky. V rámci projektu byla také vytvořena naučná stezka vedoucí přírodní památkou Nýznerovských vodopádů a galerie prezentující lidové zvyky, folklór a řemesla.

Další projekt z této kategorie se soustředil na zvýšení návštěvnosti a zatraktivnění turistických a cykloturistických tras. Jeseníky jsou protkány velkým množstvím turistických a cykloturistických stezek, což byl hlavní podnět k realizaci projektu „Jedte s dětmi na piknik“, o kterém byla v práci již zmínka. Ve sledovaném programovacím období také došlo k realizaci naučné stezky na území Jeseníků. Stezka byla vedena kolem České Vsi s 25 zastaveními na území CHKO Jeseníky.

Celkem sedm projektů bylo realizováno v ORP Šumperk. Z mapy vyplývá, že nejčastěji byly podporovány aktivity v oblasti zázemí pro sportovní aktivity sloužící k volnočasovému vyžití místních občanů, ale i turistů. V oblasti ubytování došlo k vybudování sportovně-rekreačního penzionu v obci Branná a rekonstrukci Chaty Stará škola v Kunčicích u Starého Města.

Méně realizovaných projektů podporujících venkovský cestovní ruch lze nalézt v obci s rozšířenou působností Litovel. Lokalita je známá především díky pietnímu místu javoříčské tragédie z roku 1945, komplexu vápencových jeskyní a hradu Bouzov. K rozvoji území přispělo i vybudování naučné stezky s jednotlivými zastaveními mezi zmíněnými atraktivitami. V obci Luká došlo k realizaci dalších dvou projektů, přičemž jeden se týkal vybudování nového rekreačního střediska nedaleko hradu Bouzov. Předmětem druhého projektu byla rekonstrukce budovy bývalé školy s cílem vytvořit muzeum s expozicí věnované tragédii, která obec postihla na konci II. světové války. Návštěvníci muzea mají možnost shlédnout videodokument o Javoříčku, prohlédnout si expozici věnující se předválečnému životu, tragédii v roce 1945 a poválečnému životu v obci.

V ORP Prostějov podpora směřovala do oblasti ubytování v Protivanově, rekonstrukce zámku a otevření muzea kočárů v Čechách pod Kosířem. Je vhodné uvést právě projekt zaměřený na vybudování muzea kočárů v Čechách pod Kosířem, které díky své ojedinělé a největší sbírce historických kočárů a luceren bude mít celorepublikový význam.

Regionální operační program Střední Morava také podpořil tři projekty podporující venkovský turismus na Přerovsku. Díky finanční podpoře došlo k rekonstrukci dvou historických objektů a také vytvoření Regionálního muzea v Prosenicích.

Zatímco na Olomoucku byly realizovány dva projekty v kategorii zázemí pro sportovní aktivity a rozhledny, v ORP Lipník nad Bečvou bylo podpořeno pouze vybudování muzea, věnované Bedřichu Smetanovi.

6.3 Projekty podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu nepřímě

V celkovém souboru projektů podpořených v rámci prioritní osy 3: Cestovní ruch byly podpořeny také projekty, které ovlivňují venkovský cestovní ruch nepřímě. Jedná se o deset projektů podporující rozvoj cestovního ruchu v rámci určitého regionu či dokonce celého kraje. Ve většině případů šlo o projekty zaměřené na propagaci cestovního ruchu v Olomouckém kraji nebo v regionu Jesenicko. Podpora rozvoje cestovního ruchu se tak více či méně dotýkala i obcí, které mají méně než 3000 obyvatel. Realizované projekty tedy mohou přispět k rozvoji venkovské turistiky. Celková částka alokovaná na podporu realizace projektů podporující venkovskou turistiku nepřímě činila více než 117 mil. Kč.

Následující tabulka zobrazuje projekty podporující venkovský cestovní ruch nepřímě. V sedmi případech se jednalo o projekty podpořené v rámci oblasti podpory 3.4 Propagace a řízení. Tedy projekty týkající se marketingových aktivit, jejichž cílem bylo zvýšení atraktivnosti a návštěvnosti regionů i celého kraje pro

účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagací jeho produktů. Nepřímo ovlivňuje rozvoj venkovského cestovního ruchu také projekt značení kulturních a turistických cílů v Olomouckém kraji, jež byl ve sledovaném programovacím období členěn do dvou etap. Projekt přispěl k lepší orientaci a informovanosti návštěvníků kraje, čímž došlo i ke zvýšení návštěvnosti. Jediný projekt podpořený prostřednictvím oblasti podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu se týká běžeckého lyžování na Jesenicku. Projekt spadal do kategorie 4, tedy zázemí pro zimní sportovní aktivity. Předmětem projektu bylo vybudování 222 km udržovaných a vyznačených tras pro běžecké lyžování a pořízení rolby. V tomto případě jde sice o projekt situovaný do oblasti velmi navštěvované, avšak trasy prochází i menšími a méně navštěvovanými obcemi. Množství běžkařů tak přispěje ke zvýšení návštěvnosti a rozvoji venkovských oblastí prostřednictvím využívání menších ubytovacích, stravovacích zařízení či jiné doprovodné infrastruktury.

7 Závěr

Bakalářská práce se zabývala tématem podpory venkovského turismu prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava. Hlavním cílem práce bylo zhodnocení této podpory a vlivu venkovského turismu v Olomouckém kraji. Hodnocené projekty spadaly pod prioritní osu 3: Cestovní ruch. Celkem bylo podpořeno 136 projektů. Po detailní analýze pomocí zvolených kritérií bylo vybráno 29 projektů, podporujících venkovskou turistiku a celková výše podpory z ROP Střední Morava činila téměř 233 mil. Kč.

Nejčastějším příjemcem finančních prostředků byla obec, která nemá status městyse nebo města. Ve většině případů byla předmětem projektu realizace, renovace a otevření muzeí nebo galerií, dále pak rekonstrukce a renovace historických objektů nebo vybudování naučných turistických stezek. V současné době turisté vyhledávají spíše malokapacitní ubytovací zařízení, v případě Olomouckého kraje bylo podpořeno pouze pět takových zařízení. Právě ubytovací infrastruktura je důležitá pro rozvoj venkovského cestovního ruchu. Nejvíce projektů však bylo podpořeno v oblasti zázemí pro sportovní aktivity s celkovou dotovanou částkou 75 mil. Kč, tedy 32 % z celkové částky alokované do projektů podporující aktivity ve venkovských oblastech.

Z hlediska lokalizace projektů podporující venkovský turismus lze sledovat nerovnoměrné rozložení na území kraje. Konkrétně v obcích s rozšířenou působností Zábřeh, Konice, Mohelnice, Šternberk, Uničov a Hranice nedošlo k realizaci ani jednoho projektu podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu. Ve zmíněných ORP byly realizovány pouze projekty, které podporovaly městský cestovní ruch nebo jiné formy masového turismu. Největší počet projektů byl podpořen na Jesenicku. V ORP Šumperk je výrazněji než v ostatních ORP podpořen rozvoj ubytovacích zařízení. Jedná se o dvě ubytovací zařízení, která jsou umístěna do venkovských oblastí a počtem lůžek také splňují podmínku venkovského

cestovního ruchu. Tato skutečnost je dána především blízkostí Jeseníků a jejich atraktivností z pohledu turistů.

Z celkové analýzy tedy vyplývá, že oblast venkovského turismu prostřednictvím ROP ve sledovaném území není příliš podporována. Přitom potenciál kraje je daleko vyšší, a to jak z hlediska přírodních předpokladů, tak i kulturně-historických. Většina těchto atraktivních lokalit by mohla přispět k rozvoji šetrných forem cestovního ruchu. Za potencionální podnět, který by mohl přispět k rozvoji venkovského cestovního ruchu, se dá považovat folklór a lidová kultura na Hané. Problémem může být nedostatečný zájem nebo informovanost malých venkovských obcí. Využití naskytujících se příležitostí za možnosti podpory EU pro rozvíjení cestovního ruchu by přineslo nejen finance, nová pracovní místa, ale podílelo by se i na udržitelném rozvoji. Výhodné by tedy bylo rozšíření projektů zaměřených na rozvoj venkovské turistiky, čímž by došlo vyrovnání disparit mezi regiony a udržitelnému rozvoji území.

Vzhledem k novému programovacímu období je nutné konstatovat, že nastalo několik změn. Došlo k nahrazení všech sedmi Regionálních operačních programů jedním společným Integrovaným regionálním operačním programem. Důležitou změnou také je, že cestovní ruch jako takový již nebude prostřednictvím tohoto programu podporován. Z hlediska cestovního ruchu budou finanční prostředky z IROP směřovat pouze do oblasti posílení ochrany, dostupnosti a rozvoje kulturního dědictví, na kterou je vyčleněno 9,16 % alokace programu. Mimo jiné bude podpora cestovního ruchu uskutečňována v rámci Programu rozvoje venkova, který však prošel také řadou změn. Zásadním rozdílem je, že v současném programovacím období může dotaci získat pouze zemědělský podnikatel. Nejde tedy již o podporu cestovního ruchu, ale o diverzifikaci zemědělských činností, očekává se tedy pouze rozvoj agroturistiky.

8 Seznam použité literatury

8.1 Tištěné zdroje

BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009, 79 s. ISBN 978-80-7408-014-2.

DRÁPALOVÁ, Monika. *Podpora rozvoje venkovského cestovního ruchu v Jihomoravském kraji prostřednictvím ROP Jihovýchod*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií.

FORET, Miroslav a kol. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 9788073757397.

GALVASOVÁ, Iva. *Průmysl cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, 262 s. ISBN 9788087147061.

GOODALL, Brian. *Dictionary of Human Geography*. London: Penguin, 1987, 509 p. pbk. Penguin reference. ISBN 0140510958.

KOLEKTIV AUTORŮ VŠE PRAHA. *Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007. 123 s. ISBN 80-245-1159-2.

KONEČNÝ, Ondřej. *Agroturistika a venkovská turistika: venkovský cestovní ruch v České republice*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 9788073757380.

MARTINA PÁSKOVÁ, Josef Zelenka. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 9788023901528.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vyd. Praha: Profi Press, c2005, 65 s. ISBN 8086726142.

SOBODOVÁ, Hana. *Synergie ve venkovském prostoru*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2011, 113 s. ISBN 9788090430884.

TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance : státní politika turismu České republiky : systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 315 s. ISBN 9788073803407.

VYSTOUPIL, Jiří. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, 157 s. ISBN 80-239-7256-1.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2006, 146 s. ISBN 80-7357-138-2.

8.2 Elektronické zdroje

Český statistický úřad: *Hromadná ubytovací zařízení v Olomouckém kraji* [online]. 2015. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/huz/kraj.jsp?k=CZ071>

Český statistický úřad: *Obyvatelstvo* [online]. 2015. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xm/obyvatelstvo-xm-obce>

Český statistický úřad: *Postavení venkova v Olomouckém kraji* [online]. 2009. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni-venkova-v-olomouckem-kraji-n-ke0oarf4>

Český statistický úřad: *Statistická ročenka Olomouckého kraje 2014* [online]. 2014. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-olomouckeho-kraje-2014-q1jqcwz1r1>

Český statistický úřad: *Statistický bulletin - Olomoucký kraj - 1. až 4. čtvrtletí 2014* [online]. 2015. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-bulletin-olomoucky-kraj-1-az-4-ctvrtleti-2014>

LANE, Bernard. What is rural tourism?. *Journal of Sustainable Tourism* [online]. 1994, vol. 2, 1-2, s. 7-21 [cit. 2015-03-27]. DOI: 10.1080/09669589409510680. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09669589409510680>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: *Strukturální fondy* [online]. 2015 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana>

Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava [online]. 2015. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/>

RISY Regionální informační servis: *Dotace* [online]. 2015. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/dotace?nutsType=4&nuts3=CZ071>

ROP Střední Morava, (2015). *Prováděcí dokument ROP Střední Morava* [online]. Verze 1.4. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/5159/>

ROP Střední Morava, (2013). *Regionální operační program Střední Morava* [online]. Verze 15. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/3652/>

ROP Střední Morava, (2013) *Zpráva o realizaci ROP Střední Morava* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/4370>

Veřejná databáze: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle zemí. 2014. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=CRU0031UU_KR&kapitola_id=654&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=2&cas_2_35=2013

Veřejná databáze: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v krajích. 2014. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=CRU9011PU_KR&kapitola_id=654

Seznam obrázků

Obrázek 1: Administrativní členění Olomouckého kraje.....	24
Obrázek 2: Geografická mapa Olomouckého kraje.....	26
Obrázek 3: Přírodní atraktivity	28
Obrázek 4: Potenciál pro rozvoj CR - Olomoucký kraj.....	30
Obrázek 5: Vymezení venkovského a městského prostoru v Olomouckém kraji....	31
Obrázek 7: Oblast podpory.....	36
Obrázek 8: Typ příjemce.....	37
Obrázek 9: Počet obyvatel v místě realizace projektu.....	38
Obrázek 10: Předmět projektu.....	40
Obrázek 11: Typ příjemce	41
Obrázek 12: Lokalizace projektů	46

Seznam tabulek

Tabulka 1: Částka alokovaná do jednotlivých záměrů.....	45
---	----

Seznam příloh

Příloha 1 Projekty podporující rozvoj venkovského cestovního ruchu	
---	--

Přílohy

A Příloha 1 Projekty podporující rozvoj venkovské cestovního ruchu

Název projektu	Kategorie	Osa	Alokovaná částka
Areál zdraví I - 1. část - Velké Losiny	3	3.1	23 652 444
Galerie U Kalicha v Drahanovicích	8	3.2	6 566 069
Chata Bělka - Rekonstrukce pokojů, vybudování venkovního posezení, dětského hřiště a parkoviště	1	3.3	205 351
Jed'te s dětmi na piknik	11	3.1	2 535 000
Lipovské stezky - Toč	5	3.1	3 091 186
Muzeum Bedřicha Smetany v Týně nad Bečvou	8	3.2	7 234 407
Muzeum kočárů v Čechách pod Kosířem	8	3.2	5 193 445
Naučná stezka Bouzov - Javoříčko	6	3.1	7 590 479
Nové Javoříčko	8	3.2	7 505 838
Obnova historické hasičské zbrojnice v Rokytnici	7	3.2	3 214 635
Památková obnova Španilé věže zámku Tovačov	7	3.2	10718625
Penzion u sv. Rocha - Vybudování příjezdové komunikace a parkoviště	11	3.2	240 000
Projekt rozvoje sportovního areálu v Mikulovicích	3	3.3	4 081 754
Regionální muzeum Prosenice	8	3.2	5 215 903
Rekreační středisko Javoříčko	1	3.3	5 669 993
Rozhledna Přáslavice	9	3.2	5 467 477
Rozšíření sportovní - rekreačního areálu Kociánov	3	3.1	22 857 700
Sportovní areál Senior Sobotín	3	3.1	1 474 288
Tančírna v Račím údolí	7	3.2	14 338 342
Ubytovací zařízení pro celosezónní turistiku v Protivanově	1	3.3	13 628 277
Ubytování v soukromí – Miloslava Bechynská - Vybudování parkoviště, venkovního posezení a dětského hřiště	11	3.3	167 475
Údolím Stříbrného potoka - Obce Skorošice	11	3.3	9 905 780
Víceúčelová sportovní hala a wellness ve sportovním areálu Véska - I. Etapa	3	3.2	22 585 689
Vybudování naučné stezky kolem České vsi	6	3.1	1 942 020
Vybudování naučné stezky ve Velkých Losinách	6	3.1	1 952 212
Vybudování sportovní - rekreačního penzionu "Na vršku" v Branné	1	3.3	13 027 200
Zámek Čechy pod Kosířem – rekonstrukce a využití objektů – III. etapa	7	3.2	23 500 000
Zůstaňte po škole - Chata Stará škola	1	3.3	2 243 824
Život na fojtství – dobová expozice	7	3.2	6 987 692